

C-factor van Bodar (Trouw op 1 mei 2009 en dat dit artikel een verkorte versie is van een langer interview in de boekuitgave 'De C-factor van Nederland, hoe calvinistisch zijn wij?', uitgeverij Ten Have/Trouw 2009.)

Ik slaap, bid of werk

Hij is sober als een calvinist en werkt net zo hard. Maar priester Antoine Bodar bemint de rk kerk, al heeft hij geleden aan het instituut. „Ik ben priester geworden voor Christus. Dat staat naast elkaar. Dat is Latijns denken, niet calvinistisch.”

Pauline Weseman

Ik geniet van lekker luxe eten en dat mag wat kosten

„Ik houd niet van luxe. Ik ben een matige eter en houd van eenvoudige spijze van goede kwaliteit. Ik denk aan gerookte zalm, rauwe ham, insalata caprese, een goed glas wijn. Toetjes neem ik nooit, ik snap niet hoe je dat weg kunt krijgen na een maaltijd.”

Kinderen streng opvoeden bereidt ze goed voor op het leven

„Ik houd van streng, ben zelf streng opgevoed en heb daar nooit spijt van gehad. Ik zie de studenten aan wie ik les gaf als mijn kinderen. Ik was zowel vriendelijk en begrijpend als streng. Niet vaak boos, behalve die keer dat iemand tijdens het college de krant zat te lezen. Kinderen van jezelf hebben blijft iets moois. Maar ik ben nuchter genoeg – om het bij het calvinisme te houden – om te weten dat je in het leven niet alles kunt hebben. En ik ben me ervan bewust dat ouders zich veel opoffering moeten getroosten.

Wanneer je van elkaar houdt en daar een vrucht uit voortkomt, moet dat een ongelooflijke sensatie zijn. Toen mijn moeder overleed in september 2007 heeft die gedachte – dat ik uit haar was voortgekomen – me ook het meest geoccupeerd bij het afscheid nemen. Ik heb die band altijd gevoeld. Soms expliciet, soms minder. Als kind was ik een jongen die graag bij zijn moeder was. In mijn volwassen leven niet meer zo.”

Eigenlijk zou ik harder moeten werken

„Ik kan en wil niet harder werken. Als ik niet bid of slaap, werk ik. Ik weet dat ik vrolijker, meer ontspannen ben en beter kan nadenken als ik minder werk. Ik kan niet goed lummelen en mezelf verwennen, daar houd ik niet van. Door mij soms niet goed te voelen, leer ik om meer naar mijn lichaam te luisteren, mezelf minder over te belasten. Vorig jaar werd ik net voor een mis onwel. Ik heb een hernia en moest weken platliggen. Ik leer om het werk neer te leggen als ik moe ben en me van tijd tot tijd te ontspannen. Een maaltijd met wijn en vrienden ontspant me. Of een mooie film naar een psychologische roman. Waarom ik zo hard werk? Ik vind werken heerlijk, het geeft zin, doet beseffen waarom je er eigenlijk bent. Met je talenten moet je woekeren. Het schrijfproces is niet altijd gemakkelijk, maar het geeft voldoening als het af is.”

Ik schiet altijd tekort tegenover God

„Eens, maar het besef dat God liefde is – een volledig van zichzelf afziende liefde – zet me niet aan tot dadendrang zoals bij Calvijn. Het maakt me hooguit stiller en roept op tot mediteren. Dat ik als mens tekortschiet, is zo'n evidentie voor mij, dat ik het bijna niet kan toelichten. Ik schiet bijvoorbeeld tekort als ik te weinig gebeden heb, ongeduldig of niet mild ben geweest. Ik breng dat bij Onze Lieve Heer terug. Iedere dag in de mis belijd ik dat ik gezondigd heb in woorden en gedachten, in doen én laten.”

Het maken van uitzonderingen op regels verzwakt de regels

„Belangrijker dan het volgen van regels is het omgaan met regels. Je moet de context erbij betrekken, het leven is niet rechtlijnig. Je moet op de preekstoel precies zeggen hoe het zit, maar in de biechtstoel sta je naast iemand en dan kan het heel anders zijn. Dat is Latijns denken, niet calvinistisch denken.”

Alle mensen zijn gelijk

„Oneens. Alle mensen zijn gelijkwaardig. Deze stelling refereert aan de aversie van calvinisten tegen de hiërarchische structuur van de rk kerk. Ik heb ook het nodige meegemaakt met die hiërarchie: rond mijn priesterwijding, mijn ontslag bij De Krijtberg en in 's-Hertogenbosch waar mij assistenten waren beloofd. Ook de rehabilitatie van de antisemitische bisschop Williamson door de paus had niet mogen gebeuren. Maar je moet onderscheid maken tussen het instituut kerk met mensen die zwaar kunnen zondigen én de kerk als bruid van Christus, die heilig is. Aan het instituut kun je lijden, maar ik ben priester geworden voor Christus. Dat is het verschil tussen het ideaal en het leven. Dat kan bij mij naast elkaar staan.”

Ik gebruik wel eens een leugentje om bestwil

„Oneens, want als je liegt moet je altijd onthouden wat je gelogen hebt, je maakt het jezelf ingewikkeld. Soms denk ik dat je met zwijgen de waarheid meer dient dan met spreken. Waarom zou een echtgenoot die vreemd is gegaan, dat vertellen en zijn partner nodeloos kwetsen? Dan ontwricht je nog meer.”

Wanneer ik leuke dingen zie, wil ik daar best geld voor lenen, ook als ik spullen niet echt nodig heb

„O nee. Ik houd sowieso niet van overbodige spullen. Recreatief winkelen vind ik een verschikking, boek- en cd-winkels uitgezonderd. Onpersoonlijke cadeaus bewaar ik soms op een cadeauplankje. Die geef ik dan door aan anderen, maar zeg er wel bij waar het vandaan komt.”

Je mag best genieten van seks

„Eens. Ja, ik dan niet, als priester. Als je dat niet wilt, moet je er niet aan beginnen. Je moet de kat niet op het spek binden. Wanneer je niet bidt en met God probeert te leven, is de verleiding groter. Het celibaat is niet onmenselijk, maar een beproeving: je blijft een mens van vlees en bloed. Je moet ervoor zorgen dat je gezond leeft en de geborgenheid hebt van vrienden en familie. Anders verlies je empathie, vrees ik.”

Ik bekijk mijn eigen doen en laten geregeld kritisch

„Eens. Er worden in deze test wel erg veel goede eigenschappen ten onrechte aan calvinisten toegeschreven.”

Antoine Bodar

Antoine Bodar (1944) is kunsthistoricus. Hij werkte als priester in Amsterdam en Den Bosch. Hij woont nu meestentijds in Rome en is als hoogleraar christendom, cultuur en media aan de Universiteit van Tilburg verbonden. Hij is zeer sober (17%), in relaties zeer trouw (100%) maar scoort, in weerwil van zijn strenge reputatie, maar 40% op rechtlijnigheid.